

25.11.2020

Ärende/10

§ 333

Den av Blå fullmäktigegruppen väckta gruppmotionen om tryggheten av säkerheten för barn och unga

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade gruppmotionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Sinisen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Blå fullmäktigegruppen föreslår i sin gruppmotion att staden genomför ett omfattande program för att främja barns och ungas säkerhet. I motionen föreslås åtgärder för att hindra bl.a. skolmobbing, familjevåld och sexuella trakasserier mot unga.

Stadsstyrelsen konstaterar att Helsingfors stad redan utför omfattande arbete och har flera åtgärder för att motarbeta och ingripa i fenomenen som nämns i motionen. Dessa är t.ex. antimobbingsprogrammet AMP13 som genomdrivs i skolor och läroanstalter, servicekedjor för förebyggande av våld i nära relationer och välfärdsplanen för barn och unga, i enlighet med barnskyddslagen. Ett särskilt program som föreslås i motionen är därför inte nödvändigt.

Social- och hälsovårdsministeriet har publicerat ett omfattande åtgärdsprogram för åren 2020–2025 för att förebygga våld mot barn. Verkställandet av åtgärdsplanen har påbörjats och staden tar i stor utsträckning dess rekommendationer i beaktande i sin utvecklingsverksamhet.

25.11.2020

I alla familje- och socialtjänster arbetar man med fenomen relaterade till våld i nära relationer. I verksamheten vid mödra- och barnrådgivningen har man utvecklat verksamhetsmodeller och utbildat personal till att identifiera familjevåld och inleda samtal om ämnet. I skolhälsovårdens omfattande hälsokontroller uppmärksammas också hela familjens hälsa och växelverkan inom familjen. Familjerådgivningen erbjuder hjälp gällande växelverkan inom familjen och kriser som ett barn eller en familj mött. Verksamhetsmodellen med familjecenter erbjuder branschövergripande stöd och experthjälp till barn, unga och familjer som erfarit våld och möjliggör konsultation mellan personal samt yrkesövergripande arbete.

Ett projekt för att förebygga våld i nära relationer har startats inom servicekedjan i social- och hälsovårdssektorn. Projektet är en omfattande helhet med flera konkreta utvecklingsåtgärder och -försök. Målet är att försäkra att barn, unga och familjer får det stöd de behöver i en sammanfattad, enhetlig form.

Att stödja ungas säkerhet och att göra det lättare att söka hjälp är centrala föremål för utveckling i socialarbetet för unga och i studenthälsovården. Med nya, elektroniska tjänster, som t.ex. Nuorten Chat, strävar man efter att hjälpa speciellt de unga som har hög tröskel till att söka hjälp. Verksamheten med sommarhälsovårdare når unga med låg tröskel när läroanstalterna är stängda. Vid behov styrs unga mot ytterligare tjänster, t.ex. socialtjänster för unga. På regionala serviceställen och vid eftervården finns jour under tjänstetid som unga kan söka sig till i eventuella krissituationer. Bland unga vuxna som erfarit våld utnyttjas t.ex. en personlig säkerhetsplan, som den unga vid behov får hjälp med att planera.

I oktober 2019 har Helsingfors skolor och läroanstalter tagit i bruk ett antimobbingsprogram (AMP13). Programmet fungerar som en verktygslåda för förebyggande, ingripande och eftervård gällande mobbing. Syftet är att hjälpa identifiera mobbing och att lära rätt sätt att reagera på den. Programmet riktar sig till barn, unga och deras vårdnadshavare, samt lärare och annan personal i skolan.

Åtgärder i antimobbingsprogrammet är

1. Mätning av hälsa. Välbefinnandet granskas kontinuerligt i skolor och läroanstalter bl.a. med hjälp av skolhälsoenkäten och välbefinnandeprofilen.
2. Program för att utveckla sociala färdigheter och känslofärdigheter samt behandlingen av mobbingssituationer. Varje daghem, skola och läroanstalt har en verktygslåda för att känna igen olika

- sociala situationer och känslor och för att lära sig nya färdigheter.
3. Varje kollektiv, grupp och klass i daghem, skolor och läroanstalter uppgör tillsammans regler som hjälper att förebygga och ingripa i mobbning.
 4. Kontinuerlig gruppanpassning och främjande av socialt fäste. Varje person i daghem, skolor och läroanstalter tar hand om att nykomlingar inte blir utanför.
 5. Representanter från studerandevården träffar elever i smågrupper som ska börja i sjunde årskursen eller på andra stadiet. I början av läsåret leder studerandevårdens personal diskussioner i smågrupper om mental hälsa och faktorer som kan riskera hälsan.
 6. En elektronisk kanal för återkoppling skapas för att möjliggöra att man berättar om mobbning.
 7. Utredandet av mobbningssituationer registreras i elevinformationssystemet.
 8. I skolor väljs ansvarspersoner för antimobbningsverksamhet som tar speciellt ansvar för att främja ingripande i mobbning.
 9. Systematisk användning av restorativa, dvs. läkande sätt att hantera relationer mellan människor som elev- och studerandevårdens personal utbildas för.
 10. Egen stödperson för ofta mobbad. En trygg vuxen som hjälper och stöder utnämns.
 11. Mobbning är ett brott. M-0-verksamheten ska omfatta alla skolor. För att få slut på mobbning som har pågått en längre tid, behövs all tillgänglig hjälp. Ibland kan en utomstående aktör föra med sig den pusselbit som behövs för att kunna lösa en problemsituation.
 12. Utveckling av stödelevsverksamheten. För stödelevs- och tutors-tuderande ordnas en enhetlig utbildning som i sin tur stöds av elev- och studerandevården.
 13. Kamratstödsverksamhet. Med stöd från Mannerheims Barnskyddsförbund inrättas i staden en kamratstödsgrupp, i vilken de mobbade på ett tryggt sätt kan dela sina upplevelser. Olika kamratstödsgrupper skapas även i skolor och läroanstalter.

Staden använder sig även av verksamhetsmodellen Enligt Mig, Enligt Dig, som är planerad för unga. Syftet med modellen är att minska konflikter som uppstår t.ex. på grund av rädsla för olikheter eller av fördo-

mar mellan olika grupper. Genom verksamhetsmodellen kan man stärka ungas interaktions-, känslö- och empatifärdigheter. Programmet ger konkreta verktyg i form av tankar och handlingar för att bemöta och lösa situationer och konflikter i vardagen utan våld.

Stadens ungdomsservice har under de senaste åren vidtagit flera åtgärder för att genom ungdomsarbete förebygga och ingripa i sexuella trakasserier mot ungdomar. Förra året ordnades flera utbildningar för stadens ungdomsarbetare i samarbete med Nuorten Exit, polisen, Befolkningsförbundet och Rädda Barnen rf. En skraddarsydd guide för att förebygga och ingripa i sexuell illabehandling "El seksuaaliselle kaltoinkohtelulle - Opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä" publicerades i Helsingfors som stöd för ungdomsarbetet. Den bl.a. hjälper och uppmuntrar ungdomsarbetare till att diskutera ämnet med unga. Dessutom ordnades en affischkampanj med samma tema i ungdomslokaler på finska, svenska och engelska. Kampanjen påminde unga om betydelsen av egna gränser och andras integritet.

Ungdomsservicen har fungerat som partner 2019–2020 i ett projekt kallat "Att identifiera och förebygga grooming i ungdomsarbetet" lett av det riksomfattande utvecklingscentret i ungdomsbranschen Koordinaatti. Genom projektet har ungdomsarbetare fått fortbildning och mångsidigt aktuellt material som stöd för arbetet. Det här året har publikationen "Att fråga, bemöta och lyssna – En handbok om att förebygga grooming och sexuellt våld i ungdomsarbetet" skapats i samarbete som en följd av projektet. Publikationen innehåller ett omfattande paket för att stödja ungdomsarbets kunnande.

Stadens ungdomsservice koordinerar det nationella kompetenscentret för digitalt ungdomsarbete, vars uppgift under åren 2020–2023 är att bl.a. stärka färdigheter och medvetenhet bland ungdomsarbetare om de digitala mediernas möjligheter och risker samt stödja koordinationen mellan förvaltningsområden för att förebygga grooming på sociala medier. Ämnet kommer således att behandlas i stadens ungdomsarbete även i fortsättningen.

Projektet "Turvallisesti mediassa ja maailmalla – lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisy" mot grooming och sexualbrott mot barn och unga är för tillfället igång i fostrans- och utbildningssektorn, och det stöds och finansieras av Utbildningsstyrelsen. Det innehåller tre helheter gällande utveckling av kunnandet för grundundervisningens och andra stadiets läroanstaltsledning samt till lärare och elev- och studerandevårdens personal. Projektets mål är att förebygga sexuellt våld och grooming genom säkerhetsledning. Genom projektet utbildas under läsåret 2020–2021 professionella i fostrans- och utbildnings-

25.11.2020

Ärende/10

branschen att förebygga, identifiera och bemöta sexuellt våld som barn och unga utsätts för.

Främjande av barn och ungas välbefinnande och förebyggande av marginalisering bildar en central punkt i Helsingfors stadsstrategi. Välbefinnandet bör stödjas redan innan problem uppstår, och signaler som kommer till uttryck under barndomen ska reageras på innan svåra symptom uppenbarar sig. I Helsingfors tillämpas ett nytt verksamhets-sätt och en ny styrningsstruktur som främjar välbefinnande och hälsa (Hyte) och samlar ihop sektorerna för att främja befolkningens välbefinnande och hälsa. Bland annat det strategiska nätverket för barn och unga och ett nätverk för att stärka integrationen av tjänster bildar en del av helheten. På stadsnivå förbereds en förlängd period för arbetsgruppen för förebyggande av våld i nära relationer.

Välfärdsplanen för barn och unga, som baserar sig på barnskyddslagen, är en del av sektorernas gemensamma välfärdsplan som utnyttjas för att styra, leda och utveckla välbefinnandet hos barn och unga. Planen är ett konkret verksamhetsprogram och som mål har den att främja barns och ungas välbefinnande, stödja hälsosamma och trygga livsmiljöer och stärka föräldraskapet. Programmet förebygger marginalisering av barn och unga och minskar mobbning och upplevelser av ensamhet samt stärker faktabaserat inriktande och utvecklande av tjänster för unga. Dess åtgärder stämmer överens med målen som framförs i motionen. Programmet Mukana är högt prioriterat i stadsstrategin och siktar på att minska ojämställdhet och generationsöverskridande marginalisering av unga, och innehåller också konkreta och omfattande utvecklingsåtgärder för att försäkra barns och ungas trygghet.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en gruppmotion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken grupp-motion.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Sinisen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

25.11.2020

Ärende/10

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.11.2020 § 738

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.09.2020 § 177

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien Sinisten valtuustoryhmän aloitetta koulukiusaamisen, perheväkivallan ja nuoriin kohdistuvan ahdistelun estämisestä:

”Ryhmäaloitteessa esitetään laaja-alaisen toimintaohjelman toteuttamista lasten ja nuorten turvallisuuden edistämiseksi ja koulukiusaamisen, perheväkivallan ja nuoriin kohdistuvan ahdistelun ehkäisemiseksi. Kaupungissa ja sosiaali- ja terveystoimialalla on jo toteutettu toimenpiteitä aloitteessa mainittujen ilmiöiden torjumiseksi ja niihin puuttumiseksi. Näitä ovat muun muassa kouluissa ja oppilaitoksissa toteutettava kiusaamisen vastainen KVO13-ohjelma, lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevät palveluketjut sekä lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Aloitteessa ehdotetun erillisen ohjelman valmistelun käynnistämiseksi ei tämän vuoksi ole tarvetta.

Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset ovat valitettavan yleisiä. Kokeuksia on selvitetty muun muassa osana THL:n kouluterveyskyselyjä. Vuonna 2019 kouluterveyskyselyssä painotettiin lasten väkivaltakokemuksia. Kyselyvastauksiin pohjautuvan selvityksen mukaan noin joka kymmenes helsinkiläislapsi tai -nuori on kokenut fyysistä väkivaltaa perheessä edeltävän vuoden aikana. Henkisen väkivallan kokemukset ovat vielä yleisempiä. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdis-

25.11.2020

telua kokevat erityisesti tytöt ja Helsingissä enemmän koko maahan verrattuna

Vuonna 2019 tehtiin 1 176 lastensuojeluilmoitusta, jonka syynä oli lapseen kohdistuva väkivalta ja 1 289 lastensuojeluilmoitusta, jonka syynä oli aikuisten välinen väkivalta. Lähisuhdeväkivaltakokemukset voivat näkyä lapsessa monenlaisena oirehdintana ja on tavallista, että lapsen eri tavoin lähisuhteissaan kokema väkivalta tulee esille myös muusta syystä käynnistyneen asiakkuuden yhteydessä. Helsingin kaupungin lastensuojelun tekemässä selvityksessä ilmeni, että alle 13-vuotiaana vaativaan laitoshoitoon sijoitetuista 73 prosentin kohdalla oli maininta epäilyistä tai todennetusta väkivallasta perheessä. Asiakirjojen perusteella tehty selvitys tukee muissa tutkimuksissa tehtyä havaintoa lähisuhdeväkivallan ylisukupolvisuudesta.

Positiivista on, että koulukiusaaminen on kouluterveyskyselyn mukaan vähentynyt peruskoulun yläluokilla ja ammatillisessa koulutuksessa Helsingissä. Yleisintä kiusaaminen on alakoulussa, jossa vajaa kahdeksan prosenttia on ollut kiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Noin 64 prosenttia alakoululaisista on kertonut koulussa tapahtuneesta kiusaamisesta koulun aikuiselle ja yli 60 prosentilla kiusaaminen oli loppunut tai vähentynyt. Yläkoululaisista noin viisi prosenttia on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Lukiossa ja ammattioppilaitoksissa kiusaaminen on hyvin harvinaista.

Kiusaamista, ahdistelua ja lähisuhdeväkivaltaa koskevia toimenpiteitä Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalla

Sosiaali- ja terveysministeriö on 26.11.2019 julkaissut kattavan toimenpidesuunnitelman lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä vuosille 2020–2025. Toimenpidesuunnitelman toimeenpano on aloitettu Terveystoimen- ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimana ja Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala huomioi toimenpidesuunnitelman suositukset laajasti kehittämistoiminnassaan.

Kaikissa perhe- ja sosiaalipalveluissa työskennellään lähisuhdeväkivallan liittyvien ilmiöiden kanssa. Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnassa on kehitetty toimintamalleja ja koulutettu henkilöstöä perheväkivallan tunnistamiseen ja puheeksiottamiseen. Voimavaralomakkeella kartoitetaan mm. perhettä kuormittavia tekijöitä ja mahdollisia väkivaltakokemuksia. Myös kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan koko perheen hyvinvointi ja perheen sisäinen vuorovaikutus. Perheneuvola tarjoaa apua perheen vuorovaikutukseen sekä lasta tai perhettä kohdanneisiin kriiseihin. Perhekeskustoimintamalli tarjoaa monialaista tukea ja asiantuntija-apua väkivaltaa kohdanneelle lap-

selle, nuorelle ja perheelle sekä mahdollistaa henkilöstön väliset konsultaatiot ja moniammatillisen työskentelyn.

Lastensuojelussa tehdyn selvityksen perusteella on sosiaali- ja terveystoimialalla käynnistetty lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevä palveluketju-hanke. Palveluketju on laaja-alainen, useita konkreettisia kehittämistoimenpiteitä ja -kokeiluja sisältävä kokonaisuus. Tavoitteena on varmistaa, että lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa tuen saumattomasti yhteen sovitettuna. Palveluketjun ohjaavia ydinperiaatteita ja tavoitteita ovat systeeminen ja ylisukupolvisuutta huomioiva lähestymistapa, asiakkaille kohdennettavan ja asiointeja tukevan tiedon lisääminen muun muassa lähisuhdeväkivallan vaikutuksista, ennakoiva puheeksiotto, varhainen tunnistaminen sekä viiveetön palveluun ohjaus. Palveluketjun kehittämisellä tähdätään pitkällä aikavälillä näyttöön ja tutkimukseen perustuvan tuen ja hoidollisten interventioiden saatavuuden lisäämiseen perhekeskuksissa sekä muissa sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Kehittämishanke on sisällytetty osaksi Helsingin Tulevaisuuden Sote-keskus hankesuunnitelmaa. Valmisteilla on palveluketjun toimeenpanoa tukeva koulutuskokonaisuus. Koulutus kohdennetaan laajasti palveluketjuun osallistuvien palveluiden henkilöstölle. Koulutus taltioidaan moduuleina, jotta sitä voidaan hyödyntää suunnitelmallisesti henkilöstön perehdyttämisessä lähisuhdeväkivalta-työhön palveluketjussa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.

Nuorten sosiaalityössä sekä opiskeluterveydenhuollossa nuorten turvallisuuden tukeminen ja avun hakemisen helpottaminen ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Uusilla sähköisillä palveluilla, kuten Nuorten Chat, sekä viestinnällä pyritään tavoittamaan etenkin niitä nuoria, joilla on korkea kynnyksensä avun hakemiseen. Kesäterkkaritavoittaa oppilaitoksien ollessa kiinni nuoria matalalla kynnyksellä, eri puolilla Helsinkiä. Tarvittaessa nuori ohjataan palveluihin kuten esimerkiksi nuorten sosiaalityöhön. Alueellisissa toimipisteissä ja jälkihuollossa toimii virkaaikainen päivystys, johon nuori voi hakeutua mahdollisissa kriisitilanteissa.

Jo väkivaltaa kokeneiden nuorten aikuisten parissa työskentelyssä hyödynnetään esimerkiksi henkilökohtaista turvasuunnitelmaa, jonka tekemisessä nuorta autetaan tarvittaessa. Yhteistyötä ja kehittämistä tehdään järjestöjen, HUS (esimerkiksi Seri-keskus), kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan ja kasvatuksen- ja koulutuksen toimialan kanssa. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn 2ME-hankkeessa vuosina 2018–2020 on sekä kehitetty muun muassa ajanvarauksettomia palveluita että tehostettu nuorille kohdennettua viestintää.

Helsingin kouluissa ja oppilaitoksissa on otettu lokakuussa 2019 käyttöön kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO13). Ohjelma sisältää

25.11.2020

Ärende/10

työkalupakin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, puuttumiseen ja jälkihoitoon. Kiusaamisen vastainen ohjelma koskee laajasti eri toimijoita. Se on suunnattu lapsille, nuorille ja heidän huoltajilleen, opettajille sekä koulujen muulle henkilökunnalle. Sosiaali- ja terveystoimialan koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto toteuttavat ohjelmaa koulun muiden ammattilaisten ohella. Kouluterveydenhuolto osallistuu myös Turvallisesti mediassa ja maailmalla- hankkeen lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten tunnistamista ja ehkäisyä koskeviin koulutuksiin ja työpajoihin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät verkostot ja ohjausrakenteet

Helsingin kaupunkistrategiassa keskeisenä painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Helsingissä on tällä strategiakaudella otettu käyttöön uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimintamalli ja ohjausrakenne, joka kokoaa toimialat edistämään yhdessä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Osana tätä kokonaisuutta toimivat muun muassa strateginen lasten ja nuorten verkosto sekä palvelujen integraatiota vahvistava verkosto. Kaupunkitasoisien lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän toimikausi päättyi 30.6.2020 ja sen jatkokausi on valmistelussa. Työryhmä on monialainen ja se tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä, tiedotuksesta ja koulutuksesta. Lastensuojelulakiin perustuva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa Helsingin kaupungin toimialojen yhteistä hyvinvointisuunnitelmaa, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten ja nuorten hyvinvointia.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa lapsiin liittyviä asioita säätelevät terveydenhuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki sekä erityislainsäädäntö, joilla pyritään järjestämään lapsen terveellinen ja turvallinen kasvu ympäristö, huolehtimaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kasvusta sekä palveluista eri ikäryhmille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lähisuhdeväkivallan, ahdistelun ja koulukiusaamisen ehkäisyllä on merkittäviä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Väkivalta ja hoidon laiminlyönti voivat aiheuttaa lapselle ja nuorelle vakavia ruumiillisia ja henkisiä vammoja sekä syrjäytymistä sosiaalisista suhteista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Haitallisilla lapsuuden aikaisilla kokemuksilla on yhteys sairastuvuuteen kansanterveys sairauksiin ja ne lisäävät riskiä myös erilaisiin mielenterveyden häiriöihin, riskikäyttäytymiseen ja syrjäytymiseen sekä väkivallan kierteen ylisukupolvisuuteen. Sosiaali- ja terveystoimiala tarjoaa ja kehittää edelleen palveluita lasten ja nuorten terveellisen ja turvallisen kasvu ympäristön vahvistamiseksi.”

Esittelijä

25.11.2020

Ärende/10

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.09.2020 § 210

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Sinisten ryhmäaloitteesta lasten ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi:

Kasvatuksen ja koulutuksen ensisijainen tavoite on lasten ja nuorten hyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen ja turvaaminen. Päiväkotii, koulu tai oppilaitos voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka lapsi tai nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi, ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa.

Opiskeluympäristöllä ja -yhteisöllä on suuri merkitys oppijan terveydelle ja hyvinvoinnille sekä mahdollisuuksille oppia omien kykyjen mukaisesti. Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalista olosuhteista. Erialaisten oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Sosiaalisesti turvallinen ja salliva oppimisympäristö mahdollistaa oppijoiden jatkuvan vuorovaikutustaitojen kehityksen sekä sen, että he kokevat voivansa tehdä vuorovaikutusaloitteita ja toimia osallisena ryhmässä.

Varhaiskasvatussuunnitelman, eri koulutusasteiden opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa sekä muissa Opetushallituksen määräyksissä on oppilaitoksen turvallisuuteen ja tarkastuksen yhteistyöhön liit-tyviä velvoitteita. Myös lasten ja nuorten hyvinvointiverkosto on käsitel-lyt ja hyväksynyt kesäkuussa 2020 työryhmän esityksen koulu- ja oppi-laitosympäristön tarkastusten periaatteista Helsingin kouluissa ja oppi-laitoksissa.

Kouluterveyskyselyn 2019 tulokset

Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiprofiilin avulla. Kouluterveyskyselyn 2019 tulosten mukaan suurin osa helsinkiläislapsista ja -nuorista on tyytyväisiä elämänsä ja kokee terveytensä hyväksi. Lapset ja nuoret viihtyvät koulussa ja oppilaitok-sissa. Tulokset nostivat esiin myös huolenaiheita. Erityisesti helsinkiläi-

25.11.2020

Ärende/10

set nuoret tytöt kokevat seksuaalista ehdottelua ja häirintää julkisissa tiloissa. Moni myös jättää kertomatta asiasta luotettavalle aikuiselle.

Kiusaaminen on vähentynyt peruskoulun yläluokilla ja ammatillisessa koulutuksessa verrattuna aiempiin mittauskertoihin. Yleisintä kiusaaminen on alakoulussa, jossa vajaa kahdeksan prosenttia on ollut kiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Noin 64 prosenttia alakoululaisista on kertonut koulussa tapahtuneesta kiusaamisesta koulun aikuiselle. Kertomisen jälkeen noin 61 prosentilla kiusaaminen oli loppunut tai vähentynyt. Yläkoululaisista noin viisi prosenttia on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Lukiossa ja ammattioppilaitoksissa kiusaaminen on hyvin harvinaista.

Suurin piirtein joka kymmenes helsinkiläislapsi tai -nuori on kokenut fyysistä väkivaltaa perheessä edeltävän vuoden aikana. Henkinen väkivalta on perheissä yleisempää. Suuri osa jättää kertomatta kokemaansa henkisestä tai fyysisestä väkivallasta luotettavalle aikuiselle.

Hyvinvointi ja turvallisuus kasvatusta ja opetusta ohjaavissa suunnitelmissa

Vastuu hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisesta kuuluu kaikille päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten työntekijöille. Jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen toimintaan rakentavalla sekä koko yhteisön hyvinvointia edistävällä tavalla. Kasvatustyössä pyritään ennakoitavuuteen ja arjen hallintaan. Turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen toimintakulttuuri tukee opettajan ja oppijan välistä sekä oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja edistää oppijan pystyvyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan.

Aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus kotien ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppijoiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää omaa taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa.

Varhaiskasvatussuunnitelman, opetussuunnitelmien sekä tutkinnon perusteiden tavoitteena on laaja-alainen osaaminen, jolla tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppijat käyttävät tietojään ja taitojaan, vaikuttavat heidän omaksumansa arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työntekeä sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään sekä erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppijoille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia. Laaja-alaisten osaamiskokonaisuuksien yhteisenä tavoitteena on oppijoiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppijoita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteena on edistää oppijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä huolehtia yhteisön hyvinvoinnista sekä oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuolto on osa yhteisön toimintakulttuuria, ja sen toiminta vahvistaa Helsingin kaupungin koulujen arvoja: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys.

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö kuuluu kaikille koulun ja oppilaitoksen toimijoille. Jokaisen oppijan kanssa työskentelevän sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavan työntekijän on tehtävissään edistettävä oppijoiden ja koko yhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan esiopetus-, koulu- tai oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti. Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa esiopetuksen alueellinen sekä koulu- tai oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä, jossa asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista, oppimisympäristöstä ja yhteisöistä keskustellaan esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden tai osallisuuden näkökulmista.

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon sisältyvät koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Siihen kuuluu myös monialainen asiantuntijaryhmä, joka kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tueksi. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta.

Kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13

Kiusaamisen vastainen ohjelma on 13-kohtainen ohjelma, johon on kerätty keinoja kiusaamista vastaan. Se on työkalupakki kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja jälkihoitoon. Sen tarkoituksena on auttaa tunnistamaan kiusaaminen ja opettaa reagoimaan siihen oikein. Tavoite on tehdä kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta koko kaupungin

25.11.2020

Ärende/10

yhteinen asia. Toimenpiteisiin kuuluu sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävien ohjelmien systemaattinen käyttö jokaisessa päiväkodissa, koulussa ja oppilaitoksessa. Opiskelu- huollon ammattilaiset ovat näiden edistämässä keskeisessä asemassa.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman toimenpiteitä ovat

1. Hyvinvoinnin mittarit. Kouluissa ja oppilaitoksissa seurataan hyvinvointia jatkuvasti muun muassa kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiprofiilin avulla.
2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat. Jokaisella päiväkodilla, koululla ja oppilaitoksella on käytössä työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamista sekä uusien taitojen oppimista varten.
3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt. Jokaisen päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen yhteisöt, ryhmät ja luokat laativat yhdessä säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen.
4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen. Jokainen päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa huolehtii, etteivät uudet tulokkaat putoa joukosta.
5. Opiskeluhuollon edustajat tapaavat pienryhmissä 7. luokkien ja toisen asteen aloittavat oppilaat. Lukuvuoden alussa on opiskeluhuollon henkilöstön vetämä pienryhmäkeskustelu mielenterveydestä ja sitä vaarantavista asioista, kuten kiusaamisesta.
6. Sähköiset palautekanavat. Luodaan sähköinen palautekanava lisämahdollisuudeksi kertoa kiusaamisesta, koska kiusaaminen voi tapahtua myös piilossa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.
7. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen. Kiusaamistilanteiden selvittely kirjataan oppilas- ja oppilashallintajärjestelmään.
8. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt. Kouluissa valitaan vastuuhenkilöt, jotka erityisesti huolehtivat kiusaamiseen puuttumiseen liittyvien toimien edistämisestä.
9. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö. Restoratiivisten eli ihmissuhteita korjaavien menetelmien systemaattinen käyttöönotto, johon oppilas- ja opiskelijahuollon henkilöstö koulutetaan.
10. Nimikkoaikainen paljon kiusatuksi tulleelle. Nimitetään turvallinen aikuinen, joka auttaa ja tukee.
11. Kiusaaminen on rikos. K-0 toiminta kaikki koulut kattavaksi. Pitkään jatkuneen koulukiusaamisen katkaisemiseen tarvitaan kaikki mahdollinen apu. Joskus ulkopuolinen taho voi tuoda puuttuvan palasen ongelmatilanteeseen.
12. Tukioppilastoiminnan kehittäminen. Tukioppilas- ja tutor-opiskelijoille järjestetään yhtenäinen koulutus, jota opiskeluhoito on osaltaan tukemassa.

25.11.2020

Ärende/10

13. Vertaistukitoiminta. Helsinkiin perustetaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton tuella vertaistukiryhmä, jossa kiusatut voivat turvallisesti jakaa kokemuksiaan. Erilaisia vertaisryhmiä järjestetään myös kouluissa ja oppilaitoksissa.

Muut turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät toimenpiteet

Minun silmin, Sinun silmin on Helsingin kaupungin toimintamalli, jonka tavoitteena on torjua mustavalkoista maailmankuvaa, josta erilaiset ääriajattelua ja näköalattomuutta suosivat ajattelutavat kumpuavat sekä vähentää konflikteja, jotka syntyvät esimerkiksi erilaisuuden pelosta tai ryhmien välisestä ennakkoluuloista. Toimintamallin avulla vahvistetaan nuorten vuorovaikutus-, tunne- ja empatiataitoja. Ohjelma antaa konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti. Lisäksi se tukee demokratiakasvatusta, neuvottelutaitojen kehitystä sekä lisää valmiuksia yhteiseen päätöksentekoon. Minun Silmin, Sinun Silmin -ohjelma tukee ja vahvistaa myös yksilön ja yhteisöjen hyvinvointia antamalla valmiuksia omien arvojen ja mielipiteiden esille tuomiseen tehokkaalla ja muita huomioivalla tavalla. Ohjelma on syrjäytymisen ehkäisyä ja ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja se on toimenpiteenä muun muassa eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahankkeessa, Mukana-ohjelmassa sekä kiusaamisen vastaisessa KVO-13 ohjelmassa.

Opetushallituksen rahoittama ja tukema hanke Turvallisesti mediassa ja maailmalla – lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisy (ml.grooming) sisältää kolme osaamisen kehittämisen kokonaisuutta perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosjohdolle, opetushenkilöstölle ja opiskeluhuollon henkilöstölle. Hankkeen tavoitteena on lisätä ehkäistä seksuaaliväkivaltaa ja groomingia turvallisuusjohtamisen kautta. Hanke kouluttaa lukuvuoden 2020-2021 aikana kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisia ehkäisemään, tunnistamaan ja kohtaamaan lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Yhteenveto

Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021 kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa. Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Hyvinvointia tulee tukea jo ennen ongelmien ilmaantumista, ja lapsuudessa ilmeneviin signaaleihin reagoida ennen vaikeiden oireiden ilmestymistä

25.11.2020

Ärende/10

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä henkilöstön osaamisen vahvistamista turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisen taidoissa ja riskitilanteiden tunnistamisessa, jotta jokaisen turvallinen perusarki toteutuu. Turvallisuussuunnittelussa huomioidaan sosiaali- ja terveystieteiden julkaisema Väkipollaton lapsuus –toimenpidesuunnitelma.

Lautakunta toteaa, että erityisesti kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13 sisältää toimenpiteitä, joita aloitteessa esitetään. Kiusaamisen vastaista ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä muiden tahojen kuten Aseman lapset, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Helsingin seurakuntayhtymä ja Helsingin poliisin ennalta estävän toiminnan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan turvallisuuden edistämiseksi ja kiusaamisen ehkäisemiseksi tehdään Helsingissä jo laajamittaisesti työtä eikä näin ollen kannata uusien ohjelmien käynnistämistä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 08.09.2020 § 139

HEL 2020-008030 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa tunnistetut toimenpidetarpeet ovat erityisen tärkeitä ja ajankohtaisia, joihin Helsingin kaupungilla on parhaillaan meneillään useita laajoja kehittämissuunnitelmia ja hankkeita. Tästä syystä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei näe uudelle erilliselle lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelmalle tarvetta tällä hetkellä.

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy ovat Helsingin strategisia päämääriä, jotka näkyvät Helsingin hyvinvointisuunnitelman 2019–2021 painopisteenä. Painopisteen sisältö muodostaa kaupungin lakisääteisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (lastensuojelulaki 12 §), jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään kaupunkiyhte-

isesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävää työtä. Suunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, jonka tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, tukea lasten ja nuorten terveellisiä ja turvallisia elinympäristöjä sekä vahvistaa vanhemmuutta, ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä, ehkäistä ylisukupolvista ja alueellista syrjäytymistä, vähentää kiusaamista ja yksinäisyyden kokemuksia sekä vahvistaa tietoperustaisuutta nuorten palvelujen suuntaamisessa ja kehittämisesä. (hel.fi)

”Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on valittu sellaisia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka olemassa olevan tiedon perusteella on arvioitu kaikkein vaikuttavimmiksi ja tärkeimmiksi. Useat toimenpiteet toteutetaan kaupunkitasoisesti, eli johdetaan usean toimialan yhteistyönä. Yksittäisten verkostojen ja työryhmien toiminnasta on muodostettu toimintakokonaisuus, jossa huomioidaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden tarpeita, elämäntilanteita ja hyvinvoinnin kasvattamista sekä henkilöstön moniammatillisen osaamisen lisäämistä.” (hel.fi)

Helsingissä on parhaillaan menossa lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden laaja-alainen kehittämistyö, jossa myös kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden nuorisopalvelukokonaisuus on tiiviisti mukana. Kehittämistyössä on muodostettu useita toimenpide-ehdotuksia aloitteessakin mainittuihin asioihin, joiden konkreettista työstöä ja toimeenpanoa tehdään parhaillaan. Perheväkivallan ehkäisyn ja hoidon osalta sosiaali- ja terveyspalveluissa on myös menossa mittava kehittämistyö.

Kaupunkistrategian kärkihanke Mukana-ohjelma (eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke vuosille 2017-2021) sisältää myös konkreettisia ja laaja-alaisia kehittämistoimenpiteitä aloitteessa mainittuihin haasteisiin. Mukana-ohjelmalla tavoitellaan systeemistä muutosta, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä.

Kiusaamisen estämiseksi ja siihen puuttumiseksi on kaupungilla parhaillaan käynnissä KV013 - kiusaamisen vastainen ohjelma. KVO13 on 13-kohtainen ohjelma, johon on kerätty keinoja kiusaamista vastaan. Se on työkalupakki kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, puuttumiseen ja jälkihoitoon. Sen tarkoituksena on auttaa tunnistamaan kiusaaminen ja opettaa reagoimaan siihen oikein. Tavoite on tehdä kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta koko kaupungin yhteinen asia.

Nuoriin kohdistuvan ahdistelun ja seksuaaliväkivallan estäminen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut on viime vuosina tehnyt useita toimenpiteitä nuorten seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä. Vuonna 2019 Helsingin

25.11.2020

kaupungin nuorisotyöntekijöille järjestettiin teemasta useita koulutuksia yhteistyössä Nuorten Exitin, poliisin, Väestöliiton sekä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa. Nuorisotyöntekijöiden työn tueksi julkaistiin Helsinkiin räätälöity opas ”EI seksuaaliselle kaltoinkohtelulle - Opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä”, jossa muun muassa autetaan ja kannustetaan ohjaajia keskustelemaan aiheesta nuorten kanssa. Lisäksi nuorisotiloilla toteutettiin teeman liittyvä julistekampanja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kampanjalla muistutettiin nuoria niin omien rajojen kuin toisten koskemattomuuden tärkeydestä.

Nuorisopalvelut on toiminut vuosina 2019–2020 kumppanina valtakunnallisessa nuorisoalan kehittämiskeskus Koordinaatin Groomingin tunnistaminen ja ennaltaehkäisy nuorisotyössä –hankkeessa. Hankkeen kautta nuorisotyöntekijät ovat myös saaneet koulutusta ja monipuolista ajankohtaista materiaalia työnsä tueksi. Koulutusta ja materiaaleja on saatavilla avoimena verkosta Koordinaatin verkkosivuilta. Vuonna 2020 hankkeen tiimoilta ilmestyi yhteistyössä rakennettu julkaisu: ”Kysy, kohtaa ja kuuntele: opas seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä.”, joka sisältää kattavan paketin nuorisotyöntekijöiden osaamisen vahvistamiseksi.

Helsingin kaupungin nuorisopalvelut koordinoi valtakunnallista digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskusta, jonka tehtävänä on vuosina 2020–23 muun muassa vahvistaa nuorisotyöntekijöiden osaamista ja tietoisuutta digitaalisen median mahdollisuuksista ja riskeistä sekä tukea hallinnonalojen välistä koordinaatiota nuorten somehoukuttelun ehkäisemiseksi. Aihe tulee näin olemaan esillä Helsingin kaupungin nuorisotyössä myös jatkossa.

Nuorisopalvelut on ollut yhteistyössä myös Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan groomingin vastaisessa ”Turvallisesti mediassa ja maailmalla – lapsiin ja nuoriin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisy (ml. grooming)”- hankkeessa, jonka tiimoilta on tulossa saataville virtuaalivalmennusta nuorten parissa työskenteleville kaupungin työntekijöille.

Verkkomaailmassa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän estämiseen paneudutaan myös Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden koordinoimassa valtakunnallista Non-toxic –syrjimätön pelikulttuuri -hankkeessa (2017-2021). Non-toxic -hankkeessa nuorten pelikulttuuria ja pelitoimintaa kehitetään kaikille avoimeksi ja turvalliseksi, vihapuheesta ja häirinnästä vapaaksi harrastukseksi.

Nuoret ovat itse nostaneet kiusaamiseen puuttumisen ja häirinnän estämisen viime vuosina esiin yläkoululaisille suunnatussa Helsingin

25.11.2020

osallistavan budjetoinnin mallissa – RuutiBudjetissa. Vuoden 2018 Ruutibudjetissa nuorten koulukiusaamiseen puuttuminen oli yksi toivottuimmista toimenpide-ehdotuksista. Nuorten ideoinnin pohjalta syntyi nuorten oma #sydän- niminen kampanja kiusaamisen vähentämiseksi, jolle myönnettiin rahoitus vuodelle 2019. Kampanjan avulla nuoret halusivat kertoa, että tarvitsemme parempia menetelmiä kiusaamisen vähentämiseksi, sekä vaikuttaa asenteisiin ja taitoihin siten, että nuoret ja aikuiset, erityisesti koulun henkilökunta, pystyvät ehkäisemään kiusaamista ja syrjintää. Lisäksi nuoret halusivat herättää keskustelua aiheesta, koota ajankohtaista tietoa ratkaisusta ja madaltaa kynnystä hakea apua, sekä näin vähentää kiusaamista. Kampanjaan kuului ”Maailman onnellisin maa” -lyhytelokuvan tekeminen sekä tapahtumia Malmitalolla ja kouluissa. Lisätietoja: <http://munstadi.fi/sydan/>

Nuorten Omat Rajat ja Turvallisuus -kampanja on syksyllä 2020 toteutettava nuorten aloitteesta lähtenyt Ruuti-toimenpide, jolle myönnettiin rahoitus vuoden 2019 RuutiBudjetista. Kampanjan tavoitteena on antaa nuorille tietoa ja turvataitoja nuorten kokeman häirinnän sekä väkivallan ehkäisyyn. Tämän lisäksi kampanjalla halutaan vahvistaa nuorten sosiaalisia taitoja sekä antaa heille voimavaroja ja selviytymiskeinoja puolustaa itseään sekä pitää huolta omista rajoistaan. Idea kampanjasta on alun perin lähtöisin kahdelta Laajasalolta nuorelta, joiden kokemusten mukaan seksuaalisesta häirinnästä ei puhuta tarpeeksi. Lisätietoja: <http://nuortenymparistotila.munstadi.fi/nuorten-turvataitokampanja/>

Lasten ja nuorten turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota kaikessa kaupungin toiminnassa. Nuorisotyön yhtenä tehtävänä on yhdessä nuorten kanssa tehdä kestävämpää, turvallisempaa ja toimivampaa Helsinkiä. Nuorisopalveluissa kohdennetaan voimavaroja heikommissa olevien nuorten tueksi ja työtä tehdään siellä, missä sitä eniten tarvitaan. Enemmän tukea tarvitseville nuorille tarjotaan yksilöllistä tukea, monipuolista kunkin nuoren tilannetta tukevaa toimintaa sekä tarvittaessa ohjausta sopivan avun piiriin. Viime vuosina nuorisopalveluissa on lisätty resursseja etsivään ja jalkautuvaan nuorisotyöhön, jotka osaltaan ehkäisevät syrjäytymistä ja lisäävät turvallisuutta Helsingissä. Jalkautuva nuorisotyö jalkautuu päivittäin puistoihin, kauppakeskuksiin, rautatieasemalle sekä muihin nuorten suosimiin ajanviettopaikkoihin ja on näin läsnä nuorten keskuudessa ja heidän tukenaan. Jalkautuva nuorisotyö havainnoi nuorten liikehdintää ja ajankohtaisia ilmiöitä yhteistyössä poliisin ja muiden toimijoiden kanssa.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121

25.11.2020

Ärende/10

tiina.nurmi(a)hel.fi